Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä heinäkuuta 2013*

Muutoksenhaku — Televisiolähetykset — Direktiivi 89/552/ETY — 3 a artikla — Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamat toimenpiteet, jotka koskevat kyseiselle jäsenvaltiolle yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia — Jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut — Päätös, jolla toimenpiteet todetaan unionin oikeuden mukaisiksi — Perustelut — EY 49 ja EY 86 artikla — Omaisuudensuoja

Asiassa C-201/11 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 27.4.2011,

Union des associations européennes de football (UEFA), edustajinaan D. Anderson, QC, ja barrister D. Piccinin solicitor B. Keanen ja solicitor T. McQuailin valtuuttamina,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti, N. Yerrell ja A. Dawes, avustajanaan barrister M. Gray, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Belgian kuningaskunta ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään L. Seeboruth ja J. Beeko, avustajanaan barrister T. de la Mare,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, K. Lenaerts, E. Juhász, J. Malenovský (esittelevä tuomari) ja D. Šváby,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.9.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 12.12.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Union des associations européennes de football (UEFA) vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-55/08, UEFA vastaan komissio, 17.2.2011 antaman tuomion (Kok., s. II-271; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi sen vaatimuksen televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 3 a artiklan 1 kohdan nojalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettujen toimenpiteiden yhteensopivuudesta yhteisön lainsäädännön kanssa 16.10.2007 tehdyn komission päätöksen 2007/730/EY (EUVL L 295, s. 12; jäljempänä riidanalainen päätös) osittaiseksi kumoamiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (EYVL L 202, s. 60; jäljempänä direktiivi 89/552), oli siihen jälkimmäisellä direktiivillä sisällytetty 3 a artikla, jossa säädettiin seuraavaa:

”1. Jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa yhteisön lainsäädännön mukaisesti toimenpiteitä varmistaakseen, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat eivät lähetä yksinoikeudella tapahtumia, joilla kyseinen jäsenvaltio katsoo olevan erityistä yhteiskunnallista merkitystä siten, että estetään merkittävää osaa jäsenvaltion yleisöstä seuraamasta näitä tapahtumia suorana tai nauhoitettuna lähetyksenä maksuttoman television kautta. Jos näin tapahtuu, kyseisen jäsenvaltion on laadittava luettelo sellaisista kansallisista tai muista kuin kansallisista tapahtumista, joilla se katsoo olevan erityistä yhteiskunnallista merkitystä. Näin menetellessään jäsenvaltion on toimittava selkeästi ja avoimesti sekä hyvissä ajoin. Sen on myös määritettävä, onko ohjelma näistä tapahtumista lähetettävä kokonaan tai osittain suorana lähetyksenä vai kokonaan tai osittain nauhoitettuna lähetyksenä, jos se on tarpeen tai asianmukaista yleisen edun mukaisista käytännön syistä.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä 1 kohdan nojalla toteutetuista tai toteutettavista toimenpiteistä. Komissio varmistaa kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksesta, että toimenpiteet ovat yhteisön oikeuden mukaisia ja ilmoittaa niistä muille jäsenvaltioille. Komissio pyytää lausunnon 23 a artiklan nojalla perustetulta komitealta. Se julkaisee toteutetut toimenpiteet viipymättä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja vähintään kerran vuodessa vahvistetun luettelon jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä.

3. Jäsenvaltioiden on lainsäädäntönsä puitteissa asianmukaisin keinoin varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat eivät käytä tämän direktiivin julkaisemisen jälkeen hankkimiaan yksinoikeuksia tavalla, joka estää merkittävää osaa toisen jäsenvaltion yleisöstä seuraamasta tapahtumia, jotka toinen jäsenvaltio on määritellyt edeltävissä kohdissa tarkoitetulla tavalla, kokonaan tai osittain suorana lähetyksenä tai, jos on tarpeen tai asianmukaista yleisen edun mukaisista käytännön syistä, kokonaan tai osittain nauhoitettuna lähetyksenä maksuttoman television kautta tapahtumia, jotka on tässä toisessa jäsenvaltiossa määritelty 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.”

3 Direktiivin 97/36 johdanto-osan 18–22 perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”(18) on tärkeää, että jäsenvaltiot voisivat toteuttaa toimenpiteitä suojatakseen tiedonsaantioikeuden ja taatakseen televisiolähetysten laajan saatavuuden yleisölle, kun on kyse kansallisista tai muista kuin kansallisista yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, kuten olympialaiset, jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut ja jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut [jäljempänä EURO]; tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot varaavat itselleen oikeuden toteuttaa yhteisön oikeuden mukaisia toimenpiteitä säännelläkseen lainkäyttövaltaansa kuuluvien lähetystoiminnan harjoittajien käyttämiä yksinoikeuksia tällaisten tapahtumien osalta,

(19) on tarpeen toteuttaa järjestelyjä yhteisön puitteissa mahdollisen oikeudellisen epävarmuuden ja markkinoiden vääristymisen välttämiseksi sekä televisiopalvelujen vapaan liikkuvuuden yhteensovittamiseksi oikeutettua yleistä etua suojaavien kansallisten toimenpiteiden mahdollisen kiertämisen estämisen tarpeen kanssa,

(20) tässä direktiivissä on asianmukaista säätää erityisesti siitä, miten lähetystoiminnan harjoittajien on käytettävä yksinoikeuksia, jotka ne ovat voineet hankkia yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviin tapahtumiin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka lainkäyttövaltaan lähetystoiminnan harjoittajat kuuluvat; – –

(21) tässä direktiivissä ’yhteiskunnallisesti erityisen merkittävillä’ tapahtumilla tarkoitetaan tapahtumia, jotka täyttävät tietyt vaatimukset eli ovat ainutlaatuisia tapahtumia ja jotka kiinnostavat suurta yleisöä Euroopan unionissa tai tietyssä jäsenvaltiossa tai tietyn jäsenvaltion merkittävässä osassa ja jotka järjestetään ennakkoon ja joiden järjestäjällä on laillinen oikeus myydä tapahtuman lähetysoikeudet,

(22) tässä direktiivissä ’maksuttomalla televisiolla’ tarkoitetaan sellaisten ohjelmien lähettämistä joko julkisella tai kaupallisella kanavalla, joita yleisö voi seurata ilman erillistä lisämaksua jäsenvaltioissa yleisesti käytettävien lähetystoiminnan rahoitusmuotojen lisäksi (kuten lupamaksu ja/tai kaapelitelevisioverkon perustilausmaksu).”

Asian tausta

4 Asian tausta on esitetty valituksenalaisen tuomion 5–15 kohdassa seuraavalla tavalla:

”5 [UEFA] on eurooppalaista jalkapalloilua johtava elin. Sen ensisijaisena tehtävänä on valvoa eurooppalaisen jalkapalloilun kehittymistä, ja se järjestää tiettyjä kansainvälisiä jalkapallokilpailuja, joihin kuuluu kerran neljässä vuodessa järjestettävä jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailujen lopputurnaus (jäljempänä [EUROn lopputurnaus]), johon osallistuu 16 maajoukkuetta, jotka pelaavat lopputurnauksessa yhteensä 31 ottelua. UEFA voi edistää eurooppalaisen jalkapalloilun kehittymistä nimenomaan näihin kilpailuihin liittyvien kaupallisten oikeuksien myynnistä saatavilla tuloilla. Tässä yhteydessä UEFA väittää, että 64 prosenttia EURO[n lopputurnaukseen] liittyvien kaupallisten oikeuksien myynnistä saatavista tuloista perustuu otteluiden televisiointioikeuksien luovuttamiseen.

6 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kulttuuri-, viestintä- ja urheiluministeri (jäljempänä ministeri) vahvisti 25.6.1998 tekemällään päätöksellä vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain (Broadcasting Act 1996) IV osan perusteella luettelon Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, joihin EURO[n lopputurnaus] kuului.

7 Ennen kyseisen luettelon vahvistamista ministeri järjesti heinäkuussa 1997 kuulemisen, jonka yhteydessä kuultiin 42:ta erilaista elintä kriteereistä, joiden mukaan eri tapahtumien yhteiskunnallista merkitystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli tarkoitus arvioida. Kyseisen menettelyn seurauksena vahvistettiin kulttuuri-, viestintä- ja urheiluministerin marraskuussa 1997 päivätyssä asiakirjassa oleva luettelo kriteereistä, joita ministeri soveltaisi vahvistaessaan luetteloa Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista. Kyseisen asiakirjan mukaan tapahtuma voidaan sisällyttää luetteloon muun muassa, jos se herättää erityistä valtakunnallista kiinnostusta ja sillä on merkitystä muillekin kuin niille, jotka säännöllisesti seuraavat kyseessä olevaa urheilulajia. Saman asiakirjan mukaan tällä tavalla voidaan luokitella kansallinen tai kansainvälinen urheilutapahtuma, joka on merkittävä tai johon maajoukkue tai Yhdistynyttä kuningaskuntaa edustavat urheilijat osallistuvat. Kyseiset kriteerit täyttävistä tapahtumista parhaat mahdollisuudet tulla sisällytetyiksi luetteloon on tapahtumilla, jotka kiinnostavat lukuisia televisionkatsojia tai jotka lähetetään perinteisesti suorana lähetyksenä maksuttomilla televisiokanavilla. Ministeri ottaa lisäksi arvioinnissaan huomioon muita tekijöitä, jotka liittyvät asianomaiselle urheilulajille aiheutuviin seurauksiin; näitä ovat muun muassa mahdollisuus esittää tapahtuma suorana lähetyksenä kokonaisuudessaan, vaikutus kyseisen urheilulajin tuloihin, seuraukset lähetysmarkkinoille sekä sellaisten seikkojen olemassaolo, joilla taataan mahdollisuus seurata tapahtumaa nauhoitettujen televisio- tai radiolähetysten kautta.

8 Tämän jälkeen ministeri käynnisti vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 97 §:n mukaisesti kuulemismenettelyn luetteloon sisällytettävistä nimenomaisista tapahtumista. Kuulemisen yhteydessä ministeriö pyysi lausuntoa useilta asianomaisilta elimiltä ja toimijoilta sekä UEFAn kaltaisilta televisiointioikeuksien haltijoilta. Lisäksi ministerin perustama neuvoa-antava komitea, nimeltä ’Advisory Group on listed events’ (luetteloon sisällytettäviä tapahtumia käsittelevä neuvoa-antava ryhmä) antoi lausuntonsa luetteloon sisällytettävistä tapahtumista ja ehdotti EURO[n lopputurnauksen] osalta siihen sisällytettäviksi loppuottelun, välieräottelut sekä ottelut, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkueet osallistuvat.

9 Vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 televisiolähetysasetuksella (Television Broadcasting Regulations 2000), 98 §:n mukaan lähetystoiminnan harjoittajat on jaettu kahteen luokkaan. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat, jotka tarjoavat maksuttoman palvelun, jonka voi lisäksi vastaanottaa vähintään 95 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan asukkaista [jäljempänä maksuttomia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat]. Toiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat, jotka eivät täytä näitä edellytyksiä[, ja se kattaa muun muassa maksullisia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat].

10 Vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 televisiolähetysasetuksella, 101 §:n mukaan jompaankumpaan luokkaan kuuluva televisio-ohjelmapalvelun toimittaja saa lähettää suorana lähetyksenä luetteloidun tapahtuman tai sen osan ainoastaan, jos jokin toiseen luokkaan kuuluva tarjoaja on hankkinut oikeuden lähettää suorana lähetyksenä koko tapahtuman tai saman tapahtuman kyseisen osan samalla tai olennaisesti samalla alueella. Jos kyseinen edellytys ei täyty, lähetystoiminnan harjoittajan, joka haluaa lähettää suorana lähetyksenä koko kyseessä olevan tapahtuman tai sen osan, on saatava ennalta viestintäviraston (Office of Communications) lupa.

11 Urheilutapahtumia sekä muita luetteloituja ja nimettyjä tapahtumia koskevien ohjeiden (Code on sports and other listed and designated events), sellaisina kuin ne olivat voimassa vuonna 2000, 3 kohdan mukaan yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon sisällytetyt tapahtumat on jaettu kahteen ryhmään. A-ryhmään kuuluvat tapahtumat, joiden suora lähettäminen yksinoikeudella on kielletty, elleivät tietyt edellytykset täyty. B-ryhmään kuuluvat tapahtumat, joiden suora lähettäminen yksinoikeudella on kielletty, ellei nauhoitettuja lähetyksiä ole mahdollistettu riittävällä tavalla.

12 Urheilutapahtumia sekä muita luetteloituja ja nimettyjä tapahtumia koskevien ohjeiden 13 kohdan mukaan viestintäviraston lupa voidaan myöntää luettelon A-ryhmään kuuluville tapahtumille, joihin EURO[n lopputurnaus] kuuluu, jos niihin liittyviä lähetysoikeuksia on tarjottu avoimesti tasapuolisilla ja kohtuullisilla ehdoilla kaikille lähetystoiminnan harjoittajille eikä toiseen ryhmään kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja ole ilmaissut kiinnostustaan niiden ostamiseen.

13 Yhdistynyt kuningaskunta toimitti 25.9.1998 päivätyllä kirjeellä Euroopan yhteisöjen komissiolle direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan perusteella ministerin laatiman tapahtumaluettelon. Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission välisen kirjeenvaihdon sekä 5.5.2000 annetun toimenpiteitä koskevan uuden ilmoituksen jälkeen komission koulutus- ja kulttuuriasioiden pääosaston (PO) pääjohtaja ilmoitti Yhdistyneelle kuningaskunnalle 28.7.2000 päivätyllä kirjeellä, ettei komissio vastusta kyseisen jäsenvaltion ilmoittamia toimenpiteitä, jotka näin ollen julkaistaisiin lähiaikoina Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi asiassa T-33/01, Infront WM vastaan komissio, 15.12.2005 antamallaan tuomiolla (Kok., s. II-5897) 28.7.2000 päivättyyn kirjeeseen sisältyvän päätöksen sillä perusteella, että kyseinen päätös oli EY 249 artiklassa tarkoitettu päätös, joka komission jäsenten kollegion olisi itse pitänyt tehdä – –.

15 Komissio teki [mainitun] tuomion johdosta [riidanalaisen päätöksen].”

Riidanalainen päätös

5 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhdistyneen kuningaskunnan [direktiivin 89/552] 3 a artiklan 1 kohdan nojalla toteuttamat ja komissiolle 5 päivänä toukokuuta 2000 ilmoittamat toimenpiteet, sellaisina kuin ne on julkaistu 18 päivänä marraskuuta 2000 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä C 328, ovat yhteensopivia yhteisön lainsäädännön kanssa.”

6 Mainitun päätöksen 3 artiklan mukaan päätöstä ”sovelletaan 18 päivästä marraskuuta 2000”.

7 Riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 3–6, 18–21, 24 ja 25 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) Toimenpiteitä tarkastellessaan komissio otti huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan tiedotusvälineiden toimintaympäristöstä käytettävissä olevat tiedot.

(4) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteisiin kuuluva yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien luettelo oli laadittu selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla, ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli toteutettu laajamittainen kuuleminen.

(5) Komissio katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamissa toimenpiteissä luetellut tapahtumat täyttivät vähintään kaksi seuraavista, tapahtuman yhteiskunnallista merkitystä luotettavalla tavalla ilmentävistä kriteereistä: i) erityinen kaikupohja asianomaisessa jäsenvaltiossa ja merkitys muillekin kuin niille, jotka säännöllisesti seuraavat kyseistä urheilulajia tai tapahtumaa; ii) yleisesti tunnustettu erityinen kulttuurinen merkitys asianomaisen jäsenvaltion väestölle kulttuuri-identiteetin muokkaajana; iii) maajoukkueen osallistuminen kyseiseen tapahtumaan merkittävän kansainvälisen kilpailun tai turnauksen yhteydessä; ja iv) tapahtuma on perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla ja sillä on ollut suuret katsojamäärät.

(6) Monet Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamissa toimenpiteissä luetellut tapahtumat, kuten kesä- ja talviolympialaiset, jalkapallon maailmanmestaruuskisojen loppuottelu ja [EUROn lopputurnaukset] ovat direktiivin [97/36] johdanto-osan 18 kappaleessa tarkoitettuja

yhteiskunnallisesti merkittäviä tapahtumia. Näillä tapahtumilla on kokonaisuudessaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityinen kaikupohja, koska ne ovat erityisen suosittuja suuren yleisön (osallistujien kansallisuudesta riippumatta) eikä pelkästään urheilutapahtumia yleensä seuraavien keskuudessa.

– –

(18) Luetellut tapahtumat, mukaan luettuina sellaiset, joita voidaan pitää kokonaisuutena eikä yksittäisten tapahtumien sarjana, on perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla ja niillä on ollut runsaasti katsojia. Silloin kun näin ei poikkeuksellisesti ole ollut (kriketin MM-kisojen luetteloidut ottelut), luettelointi on rajoitettu (koska se sisältää vain loppu- ja välieräottelut sekä maajoukkueen ottelut), se edellyttää vain riittävät jälkilähetykset ja joka tapauksessa täyttää kaksi tapahtuman yhteiskunnallista merkitystä luotettavalla tavalla ilmentävistä kriteereistä (johdanto-osan 13 kappale).

(19) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet vaikuttavat oikeasuhteisilta ja oikeuttavat poikkeamaan EY:n perustamissopimuksessa määrätystä palvelujen tarjoamisen perusvapaudesta, koska kyseessä on yleisen edun mukainen pakottava syy eli tässä tapauksessa yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien televisiolähetysten yleisestä saatavuudesta huolehtiminen.

(20) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat [Euroopan yhteisön] kilpailusääntöjen mukaisia, koska lueteltujen tapahtumien televisiointiin kelpuutettavien lähetystoiminnan harjoittajien määritelmä perustuu objektiivisiin kriteereihin, jotka mahdollistavat tosiasiallisen ja potentiaalisen kilpailun näihin tapahtumiin liittyvien lähetysoikeuksien hankinnassa. Lisäksi lueteltujen tapahtumien määrä ei ole sellainen, että se voisi vääristää kilpailua maksuttomien ja maksullisten televisiolähetysten tuotantoketjun loppupään markkinoilla.

(21) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteiden oikeasuhteisuutta lisää se, että osasta lueteltuja tapahtumia edellytetään vain riittäviä jälkilähetyksiä.

– –

(24) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen [edellä mainitussa asiassa Infront WM vastaan komissio] antamasta tuomiosta seuraa, että ilmoitus siitä, että [direktiivin 89/552] 3 a artiklan 1 kohdan nojalla toteutetut toimenpiteet ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia, muodostaa päätöksen, minkä vuoksi komission on tehtävä kyseinen päätös. Siksi on tarpeen ilmoittaa tällä päätöksellä, että Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamat toimenpiteet ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia. [Direktiivin 89/552] 3 a artiklan 2 kohdan mukaisesti toimenpiteet, sellaisina kuin ne on vahvistettu tämän päätöksen liitteessä, on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

(25) Jotta voitaisiin taata oikeusvarmuus, tätä päätöstä olisi sovellettava siitä päivästä lähtien, kun Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamat toimenpiteet on ensimmäisen kerran julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

8 UEFA vetosi unionin yleisessä tuomioistuimessa riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi kahdeksaan kanneperusteeseen. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kaikki nämä kanneperusteet, ja se hylkäsi kanteen kokonaisuudessaan. Myös UEFAn tekemäprosessinjohtotoimia koskeva pyyntö, jolla pyrittiin siihen, että unionin yleinen tuomioistuin kehottamaa komissiota esittämään useita asiakirjoja, hylättiin.

Valitus

9 UEFA vetoaa valituksensa yhteydessä seitsemään valitusperusteeseen, jotka koskevat ensinnäkin oikeudellisia virheitä ja arviointivirheitä selkeyttä ja avoimutta koskevan edellytyksen osalta, toiseksi oikeudellisia virheitä ja arviointivirheitä siltä osin kuin on kyse EUROn lopputurnauksen luonnehtimisesta Yhdistyneelle kuningaskunnalle yhteiskunnallisesti erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, kolmanneksi oikeudellisia virheitä sovellettaessa perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat julkisia yrityksiä ja yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, neljänneksi oikeudellisia virheitä sovellettaessa muita kilpailua koskevia perustamissopimuksen määräyksiä, viidenneksi oikeudellisia virheitä sovellettaessa palvelujen tarjoamisen vapautta ja suhteellisuusperiaatetta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä, kuudenneksi oikeudellisia virheitä sovellettaessa omaisuudensuojaa ja seitsemänneksi riidanalaisen päätöksen perusteluihin liittyviä oikeudellisia virheitä.

Alustavat huomautukset

10 Ensinnäkin on huomautettava, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa unionin lainsäätäjä on antanut jäsenvaltioille oikeuden nimetä tietyt tapahtumat asianomaiselle jäsenvaltiolle yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviksi tapahtumiksi (jäljempänä erityisen merkittävä tapahtuma) ja se on siis nimenomaisesti hyväksynyt sille perustamissopimuksessa myönnetyn harkintavallan perusteella palvelujen tarjoamisen vapautta, sijoittautumisvapautta, vapaata kilpailua ja omaisuudensuojaa koskevat rajoitukset, jotka ovat väistämätön seuraus kyseisestä nimeämisestä. Kuten direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleesta ilmenee, lainsäätäjä on katsonut, että tällaiset rajoitukset ovat perusteltavissa tavoitteella, joka koskee tiedonsaantioikeuden suojaamista ja sen takaamista, että mainittujen tapahtumien televisiolähetykset ovat laajasti yleisön saatavilla.

11 Unionin tuomioistuin on lisäksi jo tunnustanut tällaiseen tavoitteeseen pyrkimisen legitimiteetin korostamalla, että yleisöä suuresti kiinnostavien tapahtumien yksinoikeuteen perustuva kaupallinen hyödyntäminen voi rajoittaa huomattavasti yleisön tiedonsaantia tällaisista tapahtumista. Tiedonsaantioikeudella on erityistä merkitystä demokraattisessa ja moniarvoisessa yhteiskunnassa, ja tämä merkitys on sitä ilmeisempi tällaisten tapahtumien osalta (ks. asia C-283/11, Sky Österreich, tuomio 22.1.2013, 51 ja 52 kohta).

12 Toiseksi on täsmennettävä, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdan mukaan pelkästään jäsenvaltiot voivat määrittää erityisen merkittävät tapahtumat, ja niillä on tässä suhteessa huomattavaa harkintavaltaa.

13 Tällaisten tapahtumien luettelon yhdenmukaistamisen sijasta direktiivi 89/552 perustuu näet lähtökohtaan, jonka mukaan unionissa on huomattavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia eroja siltä osin kuin on kyse noilla tapahtumilla suurelle yleisölle olevasta merkityksestä. Kyseisen direktiivin 3 a artiklan 1 kohdassa säädetään näin ollen, että jokaisen jäsenvaltion on laadittava luettelo nimetyistä tapahtumista, joilla se ”katsoo olevan [sille] erityistä yhteiskunnallista merkitystä”. Direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa korostetaan myös tuota jäsenvaltioiden harkintavaltaa huomauttamalla, että on ”tärkeää”, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä suojatakseen tiedonsaantioikeutta ja taatakseen televisiolähetysten laajan saatavuuden yleisölle erityisen merkittävien tapahtumien osalta.

14 Mainitun harkintavallan merkitys ilmenee lisäksi siitä, että direktiiveissä 89/552 ja 97/36 ei säännellä sen käyttämistä täsmällisin järjestelyin. Ainoat arviointiperusteet, jotka niissä vahvistetaan sille, että asianomainen jäsenvaltio voi nimetä jonkin tapahtuman erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, on näet mainittu direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa, jonka mukaan tapahtuman on

oltava ainutlaatuinen tapahtuma, joka kiinnostaa suurta yleisöä unionissa tai tietyssä jäsenvaltiossa tai tietyn jäsenvaltion merkittävässä osassa ja joka järjestetään ennakkoon ja jonka järjestäjällä on laillinen oikeus myydä tapahtuman lähetysoikeudet.

15 Kun otetaan huomioon se, että kyseiset arviointiperusteet ovat suhteellisen epätäsmälliset, jokaisen jäsenvaltion on annettava niille konkreettinen sisältö ja arvioitava asianomaisilla tapahtumilla suurelle yleisölle olevaa merkitystä yhteiskuntaansa liittyvien yhteiskunnallisten ja kulttuuristen erityispiirteiden kannalta.

16 Kolmanneksi on huomautettava, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan mukaan komissiolla on oikeus valvoa niiden kansallisten toimenpiteiden laillisuutta, joilla erityisen merkittävät tapahtumat nimetään, ja se voi tämän nojalla hylätä unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevat toimenpiteet.

17 Tämän tutkinnan yhteydessä komission on erityisesti tarkastettava, ovatko seuraavat edellytykset täyttyneet:

— asianomainen tapahtuma on otettu direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa säädettyyn luetteloon toimimalla selkeästi ja avoimesti sekä hyvissä ajoin

— tällaista tapahtumaa voidaan pätevästi pitää erityisen merkittävänä

— asianomaisen tapahtuman nimeäminen erityisen merkittäväksi on suhteellisuusperiaatteen ja syrjintäkiellon periaatteen kaltaisten unionin oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden, perusoikeuksien, palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden periaatteiden sekä vapaata kilpailua koskevien sääntöjen mukaista.

18 Tämän johdosta tällainen valvontavalta on rajoitettu, ja näin on varsinkin edellä olevassa kohdassa mainittujen toisen ja kolmannen edellytyksen tutkinnan osalta.

19 Yhtäältä tämän tuomion 12 kohdassa mainitun, jäsenvaltioilla olevan harkintavallan merkityksestä näet ilmenee, että komission valvontavallan on rajoituttava ainoastaan jäsenvaltioiden erityisen merkittäviä tapahtumia nimetessään tekemien ilmeisten arviointivirheiden etsimiseen. Komission on siten sen tarkastamiseksi, onko tällainen arviointivirhe tehty, muun muassa valvottava, onko asianomainen jäsenvaltio tutkinut huolellisesti ja puolueettomasti kaikki kyseiseen asiaan liittyvät merkitykselliset seikat, eli seikat, joihin asiassa tehdyt päätelmät perustuvat (ks. analogisesti asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991, Kok., s. I-5469, Kok. Ep. XI, s. I-485, 14 kohta ja C-77/09, Gowan Comércio Internacional e Serviços, tuomio 22.12.2010, Kok., s. I-13533, 56 ja 57 kohta).

20 Toisaalta tämän tuomion 17 kohdassa mainitusta kolmannesta edellytyksestä on täsmällisemmin todettava, ettei voida jättää huomiotta sitä, että tapahtuman nimeäminen pätevästi erityisen merkittäväksi tapahtumaksi johtaa palvelujen tarjoamisen vapautta, sijoittautumisvapautta, vapaata kilpailua ja omaisuudensuojaa koskeviin väistämättömiin rajoituksiin, joita unionin lainsäätäjä on tarkastellut ja joiden se on katsonut, kuten tämän tuomion 10 kohdassa on todettu, olevan oikeutettavissa yleiseen etuun liittyvällä tavoitteella suojata tiedonsaantioikeutta ja taata se, että mainittujen tapahtumien televisiolähetykset ovat laajasti yleisön saatavilla.

21 Direktiivin 89/552 3 a artiklan tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi on siis todettava, että jos asianomainen jäsenvaltio on nimennyt jonkin tapahtuman pätevästi erityisen merkittäväksi, komission on tutkittava ainoastaan sellaiset kyseisen nimeämisen vaikutukset palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen, sijoittautumisvapauteen, vapaaseen kilpailuun ja omaisuudensuojaan, jotka ylittävät kyseisen tapahtuman sisällyttämiseen tuon 3 a artiklan 1 kohdassa säädettyyn luetteloon erottamattomasti liittyvät vaikutukset.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee oikeudellisia virheitä ja arviointivirheitä selkeyttä ja avoimuutta koskevan edellytyksen osalta

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

22 Ensimmäinen valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion 94 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että direktiivin 89/552 3 a artiklassa vahvistetun selkeyttä ja avoimuutta koskevan vaatimuksen tarkoituksena ei ole pakottaa toimivaltaista kansallista viranomaista esittämään syitä, joiden vuoksi se ei ole ottanut huomioon sille kuulemismenettelyn kuluessa esitettyjä lausuntoja tai huomautuksia, eikä kyseisellä vaatimuksella ole tällaista vaikutusta. UEFA väittää, että jäsenvaltio ei kyseisen vaatimuksen perusteella voi hylätä ilman minkäänlaista selitystä useiden riippumattomien osapuolten – mukaan lukien sellaisen neuvoa-antavan ryhmän, jonka se oli kuitenkin itse perustanut antamaan sille neuvoja kyseisen 3 a artiklan 1 kohdassa säädettyä luetteloa vahvistettaessa – samansuuntaisia neuvoja eikä kilpailuviranomaisen neuvoja, kun nämä neuvot on annettu hyvin merkittävän kysymyksen osalta.

23 Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio katsovat, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

24 Tämän tuomion 12 kohdasta ilmenee, että kansallisella viranomaisella, jonka tehtävänä on nimetä tapahtuma erityisen merkittäväksi, on huomattava harkintavalta. Tästä seuraa, ettei kyseisen viranomaisen ole noudatettava sellaisten neuvoa-antavien elinten lausuntoja, joita se on kuullut ennen päätöksensä tekemistä.

25 Niistä syistä, joiden vuoksi mainittu viranomainen ei ole noudattanut tällaisia lausuntoja, on todettava olevan totta, että samalla tavalla kuin unionin toimen laatijoilta edellytetään (ks. asia C-413/06 P, Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, tuomio 10.7.2008, Kok., s. I-4951, 166 kohta), kyseisen viranomaisen on ilmoitettava syyt, joiden vuoksi tapahtuma on nimetty erityisen merkittäväksi, siten, että sille, jota toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta se voi puolustaa oikeuksiansa, ja että komissio ja toimivaltaiset tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden.

26 Toisin kuin UEFA väittää, tällaisen tavoitteen saavuttamiseksi ei kuitenkaan ole tarpeen, että mainittu viranomainen esittää erityiset syyt, joiden vuoksi se ei ole noudattanut tiettyjen neuvoa-antavien elinten esittämiä lausuntoja, kun sen ei ole edes noudatettava niitä. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, että kyseiset lausunnot ovat peräisin useilta neuvoa-antavilta elimiltä, jotka ovat asiasta samaa mieltä.

27 Tämän perusteella ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, joka koskee oikeudellisia virheitä ja arviointivirheitä luonnehdittaessa EUROn lopputurnaus erityisen merkittäväksi tapahtumaksi

28 Unionin yleinen tuomioistuin on esittänyt EUROn lopputurnauksen luonnehtimisesta erityisen merkittäväksi tapahtumaksi valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa seuraavat perustelut:

”– – minkään pätevän seikan perusteella ei – – voida päätellä, että lähtökohtaisesti pelkästään erittäin tärkeät ottelut ja ottelut, joihin jokin Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkue osallistuu, voitaisiin katsoa kyseisen jäsenvaltion yhteiskunnan kannalta katsoen erityisen merkittäviksi tapahtumiksi ja ne voisivat tästä syystä kuulua tällaiseen luetteloon. EURO[n lopputurnaus] on näet kilpailu, jota voidaan kohtuudella pitää pikemminkin yhtenä tapahtumakokonaisuutena kuin sellaisten yksittäisten

tapahtumien kokoelmana, jotka on jaettu erittäin tärkeisiin otteluihin, muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin sekä otteluihin, joihin kyseessä oleva maajoukkue osallistuu. On laajalti tunnettua, että EURO[n lopputurnauksen] yhteydessä muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden tulokset ratkaisevat joukkueiden kohtalon, joten joukkueiden osallistuminen erittäin tärkeisiin otteluihin tai otteluihin, joissa kyseessä oleva maajoukkue pelaa, voi riippua niistä. Näin ollen muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ratkaistaan kyseessä olevan maajoukkueen vastustajat kilpailun seuraavissa vaiheissa. Muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden tulokset voivat lisäksi ratkaista jopa sen, onko kyseinen maajoukkue mukana kilpailun seuraavassa vaiheessa.”

29 Unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 120 kohdassa seuraavaa:

”– – EURO[n lopputurnauksen] mainitseminen direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa merkitsee sitä, ettei komissio voi katsoa, että kyseisen kilpailun otteluiden sisällyttäminen tapahtumien luetteloon on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa sillä perusteella, että asianomainen jäsenvaltio ei ilmoita sille erityisiä syitä, jotka perustelisivat niiden luonteen yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä tapahtumina – –. Komission mahdollisesti tekemä päätelmä, jonka mukaan EURO[n lopputurnauksen] sisällyttäminen kokonaisuudessaan [erityisen merkittävien tapahtumien] luetteloon on yhteensoveltuvaa yhteisön oikeuden kanssa sillä perusteella, että kyseistä kilpailua voidaan ominaisuuksiltaan pitää pätevästi yhtenä tapahtumakokonaisuutena, voidaan kuitenkin kyseenalaistaa sellaisten erityisten seikkojen perusteella, jotka osoittavat, että muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ei ole kyseisessä valtiossa yhteiskunnallisesti tällaista merkitystä.”

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

30 UEFA moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on hylännyt sen väitteen, jonka mukaan komissio ei voinut päätellä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli pätevästi katsonut EUROn lopputurnauksen kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi. Sen mukaan kyseinen jäsenvaltio olisi voinut nimetä tällaiseksi tapahtumaksi ainoastaan erittäin tärkeät ottelut, joita ovat loppuottelu ja välieräottelut sekä kyseisen valtion joukkueiden ottelut. Yhdistyneen kuningaskunnan laatimaan luetteloon tällaisista tapahtumista ei siis olisi saanut sisällyttää muita otteluita kuin erittäin tärkeät ottelut eli tämän lopputurnauksen kaikkia muita otteluita.

31 UEFA väittää tässä yhteydessä toisen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että jo se, että unionin lainsäätäjä on maininnut EUROn direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa, tarkoittaa sitä, ettei komission tarvinnut vaatia jäsenvaltioilta erityisiä perusteluja päätökselleen sisällyttää kilpailu kokonaisuudessaan erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon. Tällaisella arvioinnilla pyritään UEFAn mukaan vapauttamaan komissio virheellisesti velvollisuudestaan tarkastaa, onko asianomainen tapahtuma tosiasiassa erityisen merkittävä tapahtuma. Kyseisessä perustelukappaleessa esitetään ainoastaan ohjeellinen luettelo sellaisista tapahtumista, joilla voidaan katsoa olevan tällaista merkitystä, joten se ei ole olettama, jonka mukaan siinä mainitut tapahtumat ovat erityisen merkittäviä.

32 UEFA moittii mainitun valitusperusteen toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on nojautunut useissa päätelmissään sellaisten seikkojen tutkintaan, joita komissio itse ei ollut ottanut huomioon.

33 UEFA väittää saman valitusperusteen kolmannessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt kyseisen arviointinsa sellaisten seikkojen perusteella, joita on arvioitu ilmeisen virheellisesti.

34 Komission mukaan toinen valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta, koska siinä kyseenalaistetaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointi tosiseikastosta. Kyseinen valitusperuste on lisäksi täysin perusteeton, mihin lopputulokseen myös Yhdistynyt kuningaskunta tulee.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

35 Toisen valitusperusteen ensimmäisestä osasta on huomautettava heti aluksi, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa todennut, että EURO on kilpailu, jota voidaan kohtuudella pitää pikemminkin yhtenä tapahtumakokonaisuutena kuin sellaisten yksittäisten tapahtumien kokoelmana, jotka on jaettu erittäin tärkeisiin otteluihin, muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin sekä otteluihin, joihin kyseessä oleva maajoukkue osallistuu. Kuten valituksenalaisen tuomion 5 kohdasta lisäksi ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin on ymmärtänyt käsitteen ”jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut”, johon direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa viitataan, siten, että se sisältää yksinomaan kyseisen kilpailun lopputurnauksen.

36 Mainitussa perustelukappaleessa ja missään muuallakaan direktiiveissä 85/552 tai 97/36 ei ole kuitenkaan sellaista seikkaa, jolla voitaisiin osoittaa, että ilmaisulla ”jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut” tarkoitettaisiin yksinomaan kyseisen kilpailun lopputurnausta. Tuon ilmaisun on siten lähtökohtaisesti katettava myös kyseisen turnauksen alkuvaihe eli kaikki karsintaottelut. On selvää, että lopputurnausta aikaisemmat karsintaottelut eivät yleensä ole omiaan herättämään sellaista jäsenvaltion suuren yleisön kiinnostusta, jota voitaisiin verrata siihen kiinnostukseen, joka kyseisellä yleisöllä on lopputurnauksen aikana. Pelkästään tietyt nimenomaiset karsintaottelut, kuten ottelut, joihin asianomaisen jäsenvaltion maajoukkue osallistuu, tai sen karsintaryhmän, johon kyseinen joukkue kuuluu, muiden joukkueiden ottelut voivat herättää tällaista kiinnostusta.

37 Ei myöskään voida kohtuudella kiistää, etteikö erittäin tärkeiden otteluiden merkitys ole yleensä suurempi kuin merkitys, joka annetaan niitä edeltäville EUROn lopputurnauksen otteluille eli ryhmien sisäisille karsintaotteluille. Lähtökohtaisesti ei siis voida väittää, että tuolle jälkimmäiselle otteluryhmälle annettu merkitys on sama kuin ensiksi mainitulle otteluryhmälle annettu merkitys ja että kaikkien ryhmien karsintaottelujen katsotaan siis erotuksetta kuuluvan yhteen erityisen merkittävään tapahtumakokonaisuuteen samalla tavalla kuin erittäin tärkeiden otteluiden. Kunkin ottelun nimeäminen erityisen merkittäväksi tapahtumaksi voi siis vaihdella jäsenvaltiosta toiseen.

38 Edellä esitetyistä seikoista seuraa, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut todeta, että direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa tarkoitetut ”jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut” koskevat ainoastaan niiden lopputurnausta ja että ne muodostavat yhden jakamattoman tapahtumakokonaisuuden. EUROa on sitä vastoin pidettävä tapahtumana, joka voidaan lähtökohtaisesti jakaa eri otteluihin tai vaiheisiin, joista kaikkia ei välttämättä voida luonnehtia erityisen merkittäväksi tapahtumaksi.

39 On kuitenkin täsmennettävä, ettei sillä, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut tällä tavalla virheellisesti direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaletta ja erityisesti EUROn käsitettä, ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa.

40 Aluksi on riittävää huomauttaa siitä, että karsintaottelut on suljettu EUROn määritelmän ulkopuolelle, ettei Yhdistynyt kuningaskunta ole sisällyttänyt näitä otteluita erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon ja ettei riidanalainen päätös siis koske tällaisia otteluita.

41 Tämän jälkeen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 128–139 kohdassa UEFAn esittämien seikkojen perusteella ja ottamalla huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan yleisön konkreettiset havainnot tarkastellut sitä, kiinnostivatko kaikki EUROn lopputurnaukseen kuuluvat ottelut todellakin kyseistä yleisöä riittävästi siten, että ne saattoivat kuulua erityisen merkittävien tapahtumien joukkoon. Koska unionin yleinen tuomioistuin päätteli tilanteen olevan tällainen, se saattoi perustellusti todeta, että kaikkia EUROn lopputurnaukseen kuuluvia otteluita voitiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa pitää yhtenä erityisen merkittävänä tapahtumakokonaisuutena. Tosiseikkojen osalta sen arviointi oli siis tämän tuomion 38 kohdasta ilmenevän mukainen.

42 Tämän tuomion 107–114 kohdassa esitetyistä seikoista ilmenee lopuksi, että direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleen virheellisellä tulkinnalla ei ole ollut vaikutusta siihen unionin yleisen tuomioistuimen päätelmään, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut täyttivät EY 253 artiklassa vahvistetut edellytykset.

43 Unionin yleinen tuomioistuin on tämän tuomion 35 kohdassa esitettyjä perusteluja noudattamalla tehnyt sen valituksenalaisen tuomion 120 kohtaan sisältyvän toteamuksen, jonka mukaan jäsenvaltion ei tarvitse esittää komissiolle erityisiä syitä, joiden perusteella EUROn lopputurnaus on kokonaisuudessaan nimetty yhdeksi erityisen merkittäväksi tapahtumakokonaisuudeksi kyseessä olevassa jäsenvaltiossa.

44 Kun otetaan huomioon se, että EUROn lopputurnausta ei pätevästi voida sisällyttää kokonaisuudessaan erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon riippumatta siitä kiinnostuksesta, jota ottelut herättävät asianomaisessa jäsenvaltiossa, tuota jäsenvaltiota ei ole vapautettu velvollisuudestaan esittää komissiolle ne syyt, joiden perusteella voidaan katsoa, että kyseisen valtion erityisessä yhteiskunnallisessa asiayhteydessä EUROn lopputurnaus on yksi tapahtumakokonaisuus, jolla on kokonaisuudessaan katsottava olevan mainitulle yhteiskunnalle erityistä merkitystä, eikä se ole siis sellaisten yksittäisten tapahtumien kokoelma, jotka on jaettu eriasteista kiinnostusta herättäviin otteluihin.

45 Unionin yleinen tuomioistuin on siis tehnyt valituksenalaisen tuomion 120 kohdassa oikeudellisen virheen todetessaan, ettei komissio voi katsoa, että EUROn lopputurnauksen otteluiden sisällyttäminen luetteloon on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, sillä perusteella, ettei asianomainen jäsenvaltio ole ilmoittanut sille erityisiä syitä, joiden vuoksi ottelut ovat kyseiselle valtiolle yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia.

46 Tämän perusteella on tutkittava, onko valituksenalainen tuomio kumottava kyseisen virheen perusteella.

47 Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin yleisen tuomioistuimen tekemä oikeudellinen virhe ei voi johtaa siihen, että valituksenalainen tuomio on pätemätön, jos kyseisen tuomion tuomiolauselman tueksi on sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu (ks. vastaavasti asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok., s. I-1719, 47 kohta ja asia C-352/09 P, ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, tuomio 29.3.2011, Kok., s. I-2359, 136 kohta).

48 Käsiteltävässä asiassa on huomautettava ensimmäiseksi, että jotta komissio voi harjoittaa valvontavaltaansa, perustelut, joiden nojalla jäsenvaltio on nimennyt tietyn tapahtuman erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, voivat olla suppeat, kunhan ne ovat merkitykselliset. Ei siis voida vaatia etenkään, että jäsenvaltio esittää asianomaisia toimenpiteitä koskevassa ilmoituksessaan yksityiskohtaisia tietoja ja lukuja kustakin komissiolle ilmoitettuun tapahtumaan liittyvästi seikasta tai osasta.

49 Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että jos komissiolla on käytettävissään olevien tietojen perusteella epäilyksiä jonkin tapahtuman nimeämisestä erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, sen on pyydettävä selvitystä jäsenvaltiolta, joka on nimennyt kyseisen tapahtuman (ks. analogisesti asia C-505/09 P, komissio v. Viro, tuomio 29.3.2012, 67 kohta).

50 Nyt käsiteltävässä tapauksessa etenkin Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamia toimenpiteitä, jotka annettiin komissiolle tiedoksi 5.5.2000 ja jotka on liitetty riidanalaiseen päätökseen, koskevasta ilmoituksesta ilmenee, että kyseinen jäsenvaltio on nimennyt EUROn lopputurnauksen kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi sillä perusteella, että kyseisellä ottelukokonaisuudella, mukaan luettuna siis muut kuin erittäin tärkeät ottelut, on kansallisella tasolla

erityinen kaikupohja ja erityinen merkitys myös muille kuin jalkapalloa yleensä seuraaville henkilöille, että television katsojaluvut ovat epäilyksettä merkittävät ja että kyseinen ottelukokonaisuus on perinteisesti esitetty suorana lähetyksenä ilmaispalveluina.

51 Komissio saattoi näiden Yhdistyneen kuningaskunnan direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ilmoittamien seikkojen perusteella harjoittaa valvontaansa ja pyytää – jos se olisi katsonut sen olevan tarpeellista tai tarkoituksenmukaista – kyseiseltä jäsenvaltiolta lisäselvitystä tai sellaisten muiden seikkojen esittämistä, jotka eivät sisältyneet kyseisen jäsenvaltion ilmoitukseen.

52 Toiseksi mikään ei osoita, etteikö komissio olisi harjoittanut tällaista valvontaa, joka on luonteeltaan rajoitettua, ja etteikö se olisi tämän tuomion 50 kohdassa mainittujen perustelujen nojalla tutkinut, oliko ministeri tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun hän oli nimennyt EUROn lopputurnaukseen kuuluvat ottelut kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi.

53 Tässä yhteydessä riidanalaisen päätöksen kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee aluksi komission todella tarkastaneen, oliko EUROn lopputurnauksen otteluilla kokonaisuudessaan, mukaan lukien siis muut kuin erittäin tärkeät ottelut, erityinen kaikupohja Yhdistyneessä kuningaskunnassa eli olivatko kyseisen turnauksen ottelut hyvin suosittuja suuren yleisön eikä pelkästään niiden televisionkatsojien keskuudessa, jotka yleensä seuraavat jalkapallo-otteluita televisiosta. Samoin kyseisen päätöksen 18 perustelukappaleesta ilmenee komission ottaneen huomioon sen, että mainittu turnaus on kokonaisuudessaan ja mukaan lukien siis muutkin kuin erittäin tärkeät ottelut lähetetty aina maksuttomilla televisiokanavilla ja että se on kiinnostanut lukuisia televisionkatsojia.

54 Tämän jälkeen asiakirja-aineistosta ilmenee, että komissio on unionin yleisessä tuomioistuimessa liittänyt vastineeseen useita lukuja sisältäviä asiakirjoja, joihin se on nojautunut tarkastaakseen Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamien toimenpiteiden laillisuuden, ja näihin asiakirjoihin kuuluivat kyseiseltä jäsenvaltiolta peräisin olevat asiakirjat, joissa erotettiin toisistaan erittäin tärkeät ottelut, muut kuin erittäin tärkeät ottelut ja ottelut, joihin maajoukkue osallistuu. UEFA ei ole kiistänyt sitä, etteivätkö nuo asiakirjat olisi muodostaneet riidanalaisen päätöksen perustaa, ja se on itse myöntänyt komission ottaneen huomioon tällaiset tilastotiedot (ks. tämän tuomion 58 kohta).

55 UEFA ei lopuksi voi hyödyllisesti väittää, että komission harjoittaman valvonnan väitetty puutteellisuus johtuu siitä, että mainitut lukuja sisältävät asiakirjat koskevat vuotta 2000 aikaisempaa ajanjaksoa ja ettei komissio ole ottanut huomioon ajanjaksoa 2000–2007 koskevia tietoja, ja komission olisi pitänyt perustaa riidanalainen päätös kyseisen päätöksen tekemisajankohtana eli 16.10.2007 käytettävissä oleviin seikkoihin.

56 Tässä yhteydessä on huomautettava, että riidanalainen päätös on tehty sellaisen 28.7.2000 päivättyyn kirjeeseen, jonka komission koulutus- ja kulttuuriasioiden pääosaston (PO) pääjohtaja lähetti Yhdistyneelle kuningaskunnalle, sisältyvän päätöksen korvaamiseksi, joka kumottiin edellä mainitussa asiassa Infront WM vastaan komissio annetulla tuomiolla sillä perusteella, ettei komission jäsenten kollegio ollut tehnyt sitä. Komissio päätti siten oikeusvarmuuden turvaamiseksi, että riidanalaisella päätöksellä on taannehtiva vaikutus, kun se tutki samoja kansallisia toimenpiteitä eli Yhdistyneen kuningaskunnan 5.5.2000 ilmoittamia toimenpiteitä ja katsoi, että kyseistä päätöstä sovelletaan 18.11.2000 eli siitä lukien, kun kyseiset toimenpiteet oli julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

57 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että komissio saattoi antaa riidanalaiselle päätökselle tällaisen taannehtivan vaikutuksen (ks. asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok., s. I-4023, 45–47 kohta), eikä UEFA ole myöskään riitauttanut tätä vaikutusta.

58 Tämän perusteella komission oli suoritettava tutkintansa vuonna 2000 voimassa olleeseen tilanteeseen nähden. Kun tässä yhteydessä otetaan huomioon se, ettei UEFA ole riitauttanut taannehtivaa vaikutusta, ei ole tarpeen tutkia, oliko komission otettava huomioon tämä tilanne sen päätöksen tekemisajankohtana, joka riidanalaisella päätöksellä on korvattu, vai ilmoitettujen kansallisten toimenpiteiden julkaisemisajankohtana. Sen oli siis tarkastettava, voitiinko kyseisenä ajankohtana EUROn lopputurnaukseen kuuluvia otteluita kokonaisuudessaan pitää erityisen merkittävänä tapahtumana. Asiakirja-aineistosta ilmenee, ettei UEFA ole toimittanut unionin yleiselle tuomioistuimelle mitään seikkaa, jonka perusteella tämä olisi voinut todeta, ettei komissio ollut tehnyt riidanalaista päätöstä vuonna 2000 käytettävissä olleiden seikkojen nojalla. Se on sitä vastoin myöntänyt komission nojautuneen tilastotietoihin, jotka olivat olemassa 28.7.2000 päivättyyn kirjeeseen sisältyneen päätöksen tekemisajankohtana.

59 Kolmanneksi UEFAn oli sallittua osoittaa unionin yleisessä tuomioistuimessa, että komission olisi kyseisten seikkojen perusteella pitänyt päätellä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli tehnyt ilmeisen arviointivirheen nimetessään EUROn lopputurnaukseen kuuluvat ottelut kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi.

60 UEFA on tässä tarkoituksessa toimittanut unionin yleiselle tuomioistuimelle tietoja muun muassa vuoden 1996 ja vuoden 2000 EUROn lopputurnausten yleisömääristä ja väittänyt, että kyseiset seikat osoittavat, että muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ei ole Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityistä kaikupohjaa sellaisten televisionkatsojien keskuudessa, jotka eivät säännöllisesti seuraa jalkapalloa.

61 Unionin yleinen tuomioistuin tutki nämä tiedot valituksenalaisen tuomion 131 ja 132 kohdassa mutta se ei vahvistanut UEFAn ehdottamaa arviointia.

62 Se päätteli valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa ottamalla huomioon myös UEFAn toimittamat muut tiedot, jotka koskivat vuotta 2000 aikaisempaa ajanjaksoa (saman tuomion 128–130, 135 ja 136 kohta), ettei UEFA ollut osoittanut, että riidanalaisen päätöksen 6 ja 18 perustelukappaleessa esitetyt toteamukset, joihin tämän tuomion 53 kohdassa viitataan, olisivat virheellisiä ja että komission olisi pitänyt näin ollen päätellä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli tehnyt ilmeisen arviointivirheen nimetessään EUROn lopputurnaukseen kuuluvat ottelut kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi.

63 Edellä esitetystä seuraa, ettei unionin yleisen tuomioistuimen tekemä oikeudellinen virhe ole sellainen, että valituksenalainen tuomio olisi sen johdosta pätemätön, koska sen tuomiolauselman tueksi on sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu. Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä tehottomana.

64 UEFA moittii saman valitusperusteen toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tämän tuomion 60 ja 62 kohdassa mainitun arviointinsa yhteydessä perustanut useita päätelmiään seikkoihin, joita komissio itse ei ollut ottanut huomioon.

65 Tässä yhteydessä on huomautettava, että valvoessaan laillisuutta SEUT 263 artiklassa tarkoitetuin tavoin unionin yleinen tuomioistuin ei voi korvata omalla arvioinnillaan riidanalaisen toimen laatijan arviointia eikä se saa täyttää kyseisen toimen perusteluissa olevaa aukkoa omilla perusteluillaan siten, ettei unionin yleisen tuomioistuimen tarkastelu liity mihinkään jälkimmäisessä toimessa esitettyyn arviointiin (ks. vastaavasti asia C-73/11 P, Frucona Košice v. komissio, tuomio 24.1.2013, 87–90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

66 Käsiteltävässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 126–139 kohdassa suorittama tutkinta liittyy kuitenkin riidanalaisen päätöksen 6 ja 18 perustelukappaleessa oleviin arviointeihin, ja sillä vain tuetaan kyseisissä perustelukappaleissa esitettyjä toteamuksia.

67 UEFA väittää mainitun valitusperusteen kolmannessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on suorittanut tämän tuomion 60 ja 62 kohdassa mainitun arvioinnin sellaisten seikkojen perusteella, joita se on arvioinut ilmeisen virheellisesti.

68 Mainitulla osalla pyritään todellisuudessa siihen, että unionin tuomioistuin korvaa unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista tekemän arvioinnin omalla arvioinnillaan, eikä UEFA vetoa siihen, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetyt tosiseikat ja selvitysaineisto olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä osa on siis jätettävä tutkimatta (ks. asia C-397/03 P, Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, tuomio 18.5.2006, Kok., s. I-4429, 85 kohta ja em. asia ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, tuomion 180 kohta).

69 Toinen valitusperuste on edellä esitetyn perusteella hylättävä kokonaisuudessaan.

Kolmas valitusperuste, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen tekemiä oikeudellisia virheitä sovellettaessa perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat julkisia yrityksiä ja yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

70 Kolmannen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa UEFA väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se ei ottanut kantaa ennakolta selvitettävään kysymykseen siitä, onko EY 86 artiklan 1 kohdalla merkitystä käsiteltävässä asiassa. Se huomauttaa erityisesti, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin on päätellyt, että Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamat toimenpiteet eivät merkitse erityisoikeuksien tai yksinoikeuksien myöntämistä, tämä ei ratkaise kysymystä, sillä asianomaiset yritykset ja etenkin BBC ja Channel 4 ovat kyseisessä määräyksessä tarkoitettuja julkisia yrityksiä.

71 UEFA katsoo saman valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnissa on tulkittu virheellisesti EY 86 artiklan 1 kohdassa olevaa käsitettä ”erityisoikeudet”, minkä vuoksi unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti päätellyt, että Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamat toimenpiteet eivät merkinneet erityisoikeuksien myöntämistä maksuttomia kanavia tarjoaville lähetystoiminnan harjoittajille. Unionin yleinen tuomioistuin on UEFAn mukaan etenkin arvioinut formalistisesti ja teoreettisesti sitä, myönnetäänkö kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä erityisoikeuksia tällaisille lähetystoiminnan harjoittajille. Se ei ole ottanut huomioon taloudellista todellisuutta, koska kyseisen lainsäädännön mukaan maksuttomia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat voivat käytännössä hankkia yksinoikeudet EUROn lopputurnauksen otteluiden televisiolähetyksiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kun taas maksullisia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat eivät käytännössä voi hankkia tällaisia lähetysoikeuksia.

72 UEFA väittää mainitun valitusperusteen kolmannessa osassa, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta, että maksuttomia kanavia tarjoavilla lähetystoiminnan harjoittajilla on erityisoikeuksia, koska Yhdistynyt kuningaskunta on myöntänyt niille selkeästi ”oikeudellisia etuja”. Vaikka maksullista kanavaa tarjoava toimija ostaa UEFAlta oikeuden lähettää EUROn lopputurnauksen ottelu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sillä ei näet ole oikeutta käyttää tuota oikeutta, jollei se ole tarjonnut kyseessä olevaa oikeutta kohtuullisin ehdoin myös maksuttomia kanavia tarjoaville lähetystoiminnan harjoittajille. Kyseinen toimija ei sitä vastoin ole millään tavalla velvollinen tarjoamaan näitä oikeuksia muille maksullisia kanavia tarjoaville toimijoille.

73 Komission mukaan kolmatta valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska UEFA vetoaa useisiin väitteisiin, joita se ei ole esittänyt unionin yleiselle tuomioistuimelle toimitetussa kannekirjelmässä. Kyseinen valitusperuste on lisäksi perusteeton, mihin päätelmään myös Yhdistynyt kuningaskunta yhtyy.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

74 Kolmannen valitusperusteen ensimmäisestä osasta on huomautettava yhtäältä, että toisin kuin UEFA väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei ole ”jättänyt ottamatta kantaa” ennakolta selvitettävään kysymykseen siitä, voitiinko EY 86 artiklan 1 kohtaa soveltaa käsiteltävässä asiassa. Se tutki tuota kysymystä valituksenalaisen tuomion 165–171 kohdassa ja päätteli, ettei kyseinen määräys ollut merkityksellinen eikä sitä ollut siis sovellettava.

75 Toisaalta on todettava, ettei UEFA ole vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa mihinkään kanneperusteeseen, joka koskisi sitä, että EY 86 artiklan 1 kohtaa on sovellettava sillä perusteella, että tietyt maksuttomia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat ovat EY 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja julkisia yrityksiä.

76 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseinen väite on siis jätettävä tutkimatta (ks. yhdistetyt asiat C-628/10 P ja C-14/11 P, Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco v. komissio, tuomio 19.7.2012, 111 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

77 Mainitun valitusperusteen toisesta osasta on todettava olevan selvää, että vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 televisiolähetysasetuksella, 98 ja 101 §:ssä ei tehdä mitään eroa eri lähetystoiminnan harjoittajien eri ryhmien välillä eikä siinä erityisestikään myönnetä maksuttomia kanavia tarjoaville lähetystoiminnan harjoittajille suojaa, jota ei myönnettäisi maksullisia kanavia tarjoaville lähetystoiminnan harjoittajille, ja kaikilla näillä lähetystoiminnan harjoittajilla on muun muassa vapaus hankkia lähetysoikeudet, joihin ei liity yksinoikeutta, erityisen merkittäviin tapahtumiin ja lähettää ne ilman yksinoikeutta.

78 Ei tosin voida sulkea pois sitä, että käytännössä pelkästään eräät maksuttomia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat, kuten BBC ja ITV, lähettävät lopulta viestintäviraston luvan saatuaan kaikki EUROn lopputurnauksen ottelut Yhdistyneessä kuningaskunnassa, koska maksullisia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat ovat kiinnostuneita vain yksinoikeudella lähettämisestä eivätkä ne tästä syystä jätä tarjousta EUROn lopputurnaukseen liittyvien oikeuksien hankkimiseksi.

79 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin valituksenalaisen tuomion 171 kohdassa todennut, tällainen vaikutus on tulosta maksullisia kanavia tarjoavien lähetystoiminnan harjoittajien – jotka ovat omaksuneet yritysmallin, jonka yhteydessä merkitystä annetaan yksinoikeudelle – valitsemasta kaupallisesta strategiasta, siten, että ne ovat maksuttomia kanavia tarjoavia lähetystoiminnan harjoittajia haluttomampia hyväksymään sen, että erityisen merkittävät tapahtumat lähetettäisiin ilman yksinoikeutta. Tämä vaikutus perustuu siis lähtökohtaisesti tuon ensimmäisen lähetystoiminnan harjoittajien ryhmän vapaaseen liiketoiminnalliseen valintaan, eikä sen voida siis katsoa johtuvan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöstä.

80 Mainitun valitusperusteen kolmannesta osasta on huomautettava, ettei UEFA ole vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanneperusteeseen, joka koskisi sitä, että maksuttomia kanavia tarjoavilla lähetystoiminnan harjoittajilla on etuoikeus sillä perusteella, että maksullisia kanavia tarjoavat lähetystoiminnan harjoittajat ovat velvollisia tarjoamaan niille kaikkien EUROn lopputurnauksen otteluiden lähetysoikeuksia. Tämän tuomion 76 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tällainen väite on siis jätettävä tutkimatta.

81 Edellä esitetyn perusteella kolmas valitusperuste on osittain hylättävä perusteettomana ja osittain jätettävä tutkimatta.

Neljäs valitusperuste, joka koskee muiden kilpailua koskevien perustamissopimuksen määräysten virheellistä soveltamista

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

82 UEFA väittää, että kun otetaan huomioon se, että EY 86 artiklan 1 kohtaa on selkeästi sovellettava käsiteltävässä asiassa, unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään selvittämättä, asetetaanko BBC ja ITV Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteillä sellaiseen asemaan, jota ne eivät olisi itse voineet saavuttaa kilpailuoikeutta rikkomatta, tai asemaan, jonka ansiosta niiden on ollut helpompi rikkoa kilpailuoikeutta.

83 Komission mukaan neljäs valitusperuste on tehoton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

84 UEFA moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on soveltanut virheellisesti useita kilpailua koskevia perustamissopimuksen artikloja katsoessaan, että kyseisten artiklojen soveltaminen edellyttää käsiteltävän oikeusriidan yhteydessä sitä, että EY 86 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa.

85 Valituksenalaisen tuomion 165–171 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on todennut, ettei EY 86 artiklan 1 kohta ollut sovellettavissa. Koska UEFA ei ole onnistunut kyseenalaistamaan tätä päätelmää nyt käsiteltävän valituksen yhteydessä, neljäs valitusperuste on tehoton ja se on siis hylättävä.

Viides valitusperuste, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen tekemiä oikeudellisia virheitä sovellettaessa palvelujen tarjoamisen vapautta ja suhteellisuusperiaatetta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

86 UEFA väittää viidennen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut vääristyneellä tavalla huomioon sen esittämän palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan kanneperusteen, sillä se on väittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa, että yhtäältä Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamat toimenpiteet merkitsevät muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden lähetystoiminnan harjoittajien syrjintää ja että toisaalta määritelmä siitä, mitä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä tarkoitetaan ilmaisulla ”hyväksytty televisiolähetystoiminnan harjoittaja”, on liian suppea, jotta se voisi olla oikeassa suhteessa kyseisen lainsäädännön tavoitteeseen. Unionin yleisen tuomioistuimen olisi kuitenkin pitänyt todeta, että tällaiset toimenpiteet ovat suhteettomia näiden kummankin perusteen nojalla.

87 UEFA väittää viidennen valitusperusteensa toisessa osassa, että unionin yleisen tuomioistuimen arviointi on virheellinen sillä perusteella, että unionin yleinen tuomioistuin on olettanut – pelkästään siitä syystä, että EUROn lopputurnausta voidaan pitää yhtenä ja samana tapahtumana ja että se on kokonaisuudessaan erityisen merkittävä tapahtuma –, että tavoitetta kyseisen tapahtuman televisioinnin laajan saatavuuden takaamisesta yleisölle ei voida sopivasti saavuttaa lievemmällä rajoituksella kuin Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamista toimenpiteistä seuraava rajoitus, kuten esimerkiksi luettelolla, joka sisältää ainoastaan EUROn lopputurnauksen tietyt nimenomaiset ottelut.

88 UEFA väittää mainitun valitusperusteen kolmannessa osassa, että vaikka oletetaan, että EUROn lopputurnausta voidaan pitää yhtenä tapahtumakokonaisuutena, jolla on Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityistä yhteiskunnallista merkitystä, komission olisi pitänyt suorittaa perusteellinen tutkimus siitä, soveltuvatko mainitut toimenpiteet yhteen palvelujen vapaata liikkuvuutta ja kilpailua koskevien perustamissopimuksen määräysten kanssa.

89 Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission mukaan viides valitusperuste on täysin perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

90 UEFA moittii viidennen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta todellisuudessa siitä, ettei se ole noudattanut perusteluvelvollisuuttaan, koska se ei ole vastannut unionin yleisessä tuomioistuimessa esitettyihin väitteisiin, jotka koskivat Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamien toimenpiteiden väitettyä syrjivyyttä ja hyväksyttyjen televisiolähetystoiminnan harjoittajien käsitteen liian suppeaa määrittelyä.

91 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tästä, ettei unionin yleisen tuomioistuimen tarvitse esittää selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Unionin yleisen tuomioistuimen perustelut voivat siis olla implisiittisiä, kunhan ne, joita asia koskee, saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole hyväksynyt niiden perusteluja, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se pystyy harjoittamaan laillisuusvalvontaansa. Unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei erityisestikään ole vastata sellaisiin asianosaisen esittämiin väitteisiin, jotka eivät ole riittävän selviä ja täsmällisiä siltä osin kuin niitä ei ole muuten esitetty sen erityisemmin eikä niiden ohella ole esitetty mitään niitä tukevia erityisiä väitteitä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-120/06 P ja C-121/60 P, FIAMM ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 9.9.2008, Kok., s. I-6513, 91 ja 96 kohta sekä asia C-263/09 P, Edwin v. SMHV, tuomio 5.7.2011, Kok., s. I-5853, 64 kohta).

92 Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön väitettyä syrjivyyttä koskevasta väitteestä on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 148 ja 149 kohdassa katsonut yhtäältä, että kyseinen lainsäädäntö merkitsi palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta sillä perusteella, että tosiasiassa on todennäköisempää, että kaikki EUROn lopputurnauksen ottelut lähettää käytännössä yksinoikeudella maksutonta kanavaa tarjoava lähetystoiminnan harjoittaja, joka ”erittäin todennäköisesti on sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon”, eikä toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kilpailija. Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin on täsmentänyt, että tällainen rajoitus voisi olla perusteltavissa, koska sillä pyritään suojaamaan tiedonsaantioikeutta ja takaamaan televisiolähetysten laaja saatavuus yleisölle silloin, kun on kyse kansallisista tai muista kuin kansallisista yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista.

93 Kun unionin yleinen tuomioistuin otti asiaan kantaa tällä tavalla, se esitti riittävät, vaikkakin implisiittiset perustelut, joiden perusteella UEFA saattoi saada selville syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei hyväksynyt sen perusteluja, ja unionin tuomioistuin pystyi harjoittamaan laillisuusvalvontaansa.

94 Väitteestä, jonka mukaan hyväksytyn televisiolähetystoiminnan harjoittajan käsite on määritelty suppeasti, on huomautettava, että siitä on esitetty yksi ainoa kohta kannekirjelmässä, jossa on yhteensä 176 kohtaa. Kyseinen väite perustui lisäksi ainoastaan väittämään, jonka mukaan määritelmä on huomattavasti suppeampi kuin muiden jäsenvaltioiden vahvistamat määritelmät ja sillä rajataan niiden harjoittajien määrä, jotka voivat täyttää vaaditut edellytykset, käytännössä pelkästään kolmeen. UEFA on vastauksessaan selittänyt mainittua väitettä yksityiskohtaisemmin vain kahdessa lyhyessä lauseessa.

95 Kun näin ollen otetaan huomioon se, ettei mainittua väitettä ollut esitetty sen erityisemmin unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetyissä kirjelmissä, tämä ei ollut velvollinen vastaamaan siihen.

96 Viidennen valitusperusteen toisesta osasta on huomautettava heti alkuun, että se perustuu valituksenalaisen tuomion 152 kohdan virheelliseen tulkintaan. Tuossa kohdassa unionin yleinen tuomioistuin ei näet ole nojautunut olettamukseen, jonka mukaan tavoitetta taata televisiolähetysten laaja saatavuus yleisölle silloin, kun on kyse yhdestä erityisen merkittävästä tapahtumakokonaisuudesta, ei voitu saavuttaa sopivasti lievemmällä rajoituksella. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi UEFAn kanneperusteen, koska se perustui virheelliseen lähtökohtaan, sillä sen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamat toimenpiteet olivat suhteettomia siltä osin kuin EUROn lopputurnauksen muut kuin erittäin tärkeät ottelut eivät ole erityisen merkittäviä. Unionin yleinen tuomioistuin saattoi kuitenkin perustellusti ratkaista asian niin kuin se teki, koska se oli valituksenalaisen tuomion 123–141 kohdassa päätellyt, että EUROn lopputurnausta voitiin kokonaisuudessaan ja siis muut kuin erittäin tärkeät ottelut mukaan lukien pitää Yhdistyneelle kuningaskunnalle yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä.

97 Viidennen valitusperusteen kolmannesta osasta tämän tuomion 19 kohdasta ilmenee lopuksi, että komission on suoritettava rajoitettu tutkinta, jossa vain etsitään ilmeisiä arviointivirheitä, joihin jäsenvaltiot ovat syyllistyneet vahvistaessaan kansallisia luetteloita erityisen merkittävistä tapahtumista.

98 Edellä esitetyn perusteella viides valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan perusteettomana.

Kuudes valitusperuste, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen tekemiä oikeudellisia virheitä sovellettaessa omaisuudensuojaa

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

99 UEFAn mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan yhtäältä, että UEFAn omaisuudensuojaan puuttuminen on kunkin EUROn lopputurnauksen eri ottelun osalta välttämättäkin oikeasuhteista pelkästään sen perusteella, että kyseistä lopputurnausta voidaan pitää yhtenä ja samana erityisen merkittävänä tapahtumana. Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt olennaisemman virheen jättäessään tarkastelematta UEFAn omaisuudensuojaan kohdistettujen rajoitusten laajuutta, minkä johdosta se ei ole voinut arvioida asianmukaisesti sitä, olivatko Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamista toimenpiteistä johtuvat haitat oikeassa suhteessa tavoiteltuihin päämääriin.

100 Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio kiistävät tämän valitusperusteen perusteltavuuden.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

101 Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus nauttia laillisesti hankkimastaan omaisuudesta sekä käyttää, luovuttaa ja testamentata sitä. Omaisuuden käyttöä voidaan kuitenkin säännellä lailla siinä määrin kuin se on yleisen edun mukaan välttämätöntä.

102 Tässä yhteydessä tämän tuomion 10, 20 ja 21 kohdassa esitetyistä seikoista ilmenee yhtäältä, että UEFAn omaisuudensuojaan loukkaaminen perustuu jo direktiivin 85/552 3 a artiklaan ja että kyseinen loukkaaminen voidaan lähtökohtaisesti perustella tavoitteella suojata tiedonsaantioikeutta ja taata televisiolähetysten laaja saatavuus yleisölle erityisen merkittävien tapahtumien osalta. Kun toisaalta otetaan huomioon se, että Yhdistynyt kuningaskunta on pätevästi nimennyt EUROn lopputurnauksen ottelut kokonaisuudessaan erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, komission oli tutkittava ainoastaan sellaiset kyseisen nimeämisen vaikutukset UEFAn omaisuudensuojaan, jotka ylittivät kyseisen tapahtuman näiden viranomaisten nimeämien tapahtumien luetteloon ottamiseen erottamattomasti liittyvät vaikutukset.

103 Ainoat UEFAn tällaisten vaikutusten osalta esittämät vaatimukset perustuvat kuitenkin siihen, että potentiaaliset ostajat asianomaisia lähetysoikeuksia huutokaupalla myytäessä eli BBC ja ITV muodostaisivat yhteenliittymän ja esittäisivät yhteisen tarjouksen. Unionin yleiseen tuomioistuimeen jätetystä kannekirjelmästä kuitenkin ilmenee, ettei tällaista väitettä ole esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa. Tämän tuomion 76 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella UEFA ei siis voi vedota siihen nyt käsiteltävän valituksen yhteydessä.

104 Tämän perusteella kuudes valitusperuste on hylättävä.

Seitsemäs valitusperuste, joka koskee riidanalaisen päätöksen perusteluihin liittyviä oikeudellisia virheitä

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

105 UEFA väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole edellyttänyt, että komissio noudattaa vaadittavaa perustelutasoa kunkin valituksessa esitetyn kuuden aineellisen perusteen osalta. Riidanalainen päätös olisi pitänyt kumota, koska siinä ei ole riittäviä perusteluja siltä osin kuin on kyse EUROn lopputurnauksen luonnehtimisesta erityisen merkittäväksi tapahtumaksi. Kyseisen päätöksen perustelut ovat myös puutteelliset palvelujen tarjoamisen vapauteen, vapaaseen kilpailuun ja UEFAn omaisuudensuojaan kohdistuneiden rajoitusten osalta. Unionin yleinen tuomioistuin ei lopuksi olisi saanut nojautua etuoikeutettuun asemaan, jonka UEFAn väitetään saaneen oikeuksien haltijana, kun se määritti, olivatko komission esittämät perustelut riittävät.

106 Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission mukaan seitsemäs valitusperuste on perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

107 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että EY 253 artiklan mukainen perusteluvelvollisuus määräytyy kyseisen säädöksen, päätöksen tai muun toimenpiteen luonteen mukaan, ja perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut mainitun EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (em. asia Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, tuomion 166 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

108 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi myös, että kun kyseessä oleva toimi on toteutettu asiayhteydessä, joka on tuttu niille, joita asia koskee, sen perustelut voivat olla suppeat (ks. vastaavasti asia C-335/09 P, Puola v. komissio, tuomio 26.6.2012, 152 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

109 Direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan nojalla tehdyistä päätöksistä on huomautettava yhtäältä, että kun komissio tekee niitä, se ei käytä varsinaista päätösvaltaa vaan valvontavaltaa, joka on lisäksi rajoitettu ja liittyy ainoastaan sellaisten ilmeisten arviointivirheiden etsimiseen, joihin jäsenvaltiot ovat syyllistyneet nimettäessä erityisen merkittäviä tapahtumia (ks. tämän tuomion 12 ja 19 kohta). Mainittuja päätöksiä on siis tulkittava ilmoitettujen kansallisten toimenpiteiden valossa.

110 Toisaalta on muistutettava, että tällaiset päätökset koskevat toimenpiteet komissiolle ilmoittavan jäsenvaltion lisäksi etenkin kyseisessä valtiossa televisiokanavia tarjoavia lähetystoiminnan harjoittajia ja asianomaisten tapahtumien lähettämistä koskevien yksinoikeuksien haltijoita. Ei voida kuitenkaan kieltää sitä, etteikö noilla pääasiallisilla osapuolilla, joita asia koskee, olisi yksityiskohtaisia tietoja siitä asiayhteydestä, jossa kyseiset päätökset on tehty, koska niiden on ainakin noita oikeuksia koskevan hinnan neuvottelemiseksi tunnettava kaikki ne tekijät, jotka vaikuttavat tuntuvasti oikeuksien arvoon, ja erityisesti se, minkälaista kiinnostusta kyseinen tapahtuma herättää asianomaisen jäsenvaltion yleisön keskuudessa.

111 Direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan perusteella tehty komission päätös voidaan siis perustella suppeasti. Komissiolla on erityisesti mahdollisuus esittää ainoastaan suppeat perustelut sille, minkä vuoksi se on katsonut tietyn tapahtuman erityisen merkittäväksi. Tämän tuomion 20 ja 21 kohdassa esitetyistä seikoista ilmenee lisäksi, että perustelut, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamien toimenpiteiden soveltuvuutta palvelujen vapaata liikkuvuutta, vapaata kilpailua ja omaisuudensuojaa koskevien sääntöjen kanssa, voivat olla implisiittiset. Tarkemmin sanottuna silloin, kun palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen, vapaaseen kilpailuun ja omaisuudensuojaan kohdistuvilla vaikutuksilla ei ylitetä kyseisen tapahtuman direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa säädettyyn luetteloon ottamiseen erottamattomasti liittyviä vaikutuksia, tällaista päätelmää ei ole lähtökohtaisesti tarpeen perustella erityisesti.

112 Käsiteltävässä asiassa on huomautettava, että riidanalaisen päätöksen 5, 6 ja 18 perustelukappaleessa esitetään perustelut, joiden vuoksi komissio on katsonut, että EUROn lopputurnaukseen kuuluvat ottelut voitiin kokonaisuudessaan katsoa erityisen merkittäväksi tapahtumaksi. Kyseisen päätöksen kuudennessa perustelukappaleessa todetaan siten, että tuolla tapahtumalla on erityinen kaikupohja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sillä se on erityisen suosittu suuren yleisön eikä pelkästään niiden televisionkatsojien keskuudessa, jotka yleensä seuraavat urheilutapahtumia televisiosta. Tätä toteamusta on lisäksi täsmennetty 18 perustelukappaleessa, josta ilmenee, että mainittu tapahtuma on perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla ja sillä on ollut sellaisenaan runsaat katsojamäärät.

113 Edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että riidanalaisessa päätöksessä oli tarvittavat tiedot, joiden perusteella yhtäältä UEFA sai selville syyt, joiden vuoksi komissio oli päätellyt, että EUROn lopputurnaukseen kuuluvia otteluita voitiin kokonaisuudessaan pitää erityisen merkittävänä tapahtumana, ja toisaalta unionin yleinen tuomioistuin saattoi tutkia kyseisen päätelmän laillisuuden.

114 Riidanalaisen päätöksen perustelujen muiden näkökohtien osalta mikään käsiteltävässä asiassa ei osoita, että palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen ja vapaaseen kilpailuun kohdistuvilla vaikutuksilla ylitettäisiin EUROn lopputurnauksen erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon ottamiseen erottamattomasti liittyvät vaikutukset. Väitetystä omaisuudensuojan loukkaamisesta, jolla ylitetään pelkästä luetteloon ottamisesta seuraava omaisuudensuojan loukkaaminen, on huomautettava, että UEFA on vedonnut tällaiseen väitteeseen vasta unionin tuomioistuimessa.

115 Edellä esitetyn perusteella seitsemäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

116 Yhtäkään UEFAn valituksensa tueksi esittämistä valitusperusteista ei voida hyväksyä, joten valitus on hylättävä kokonaisuudessaan, koska se on osittain jätettävä tutkimatta ja se on osittain perusteeton.

Oikeudenkäyntikulut

117 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen

184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska UEFA on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut sen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, UEFA on velvoitettava korvaamaan tästä menettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Union des associations européennes de football (UEFA) velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset